

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direc. Contenc. B-pei G-e a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Conducător la Curtea de Apel București	RENE DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. ONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NĒGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
G. STOENOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILECU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESU Dr. în Drept din Buc. Avocat	

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, Dr. în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL	
Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit.	800 lei
" Avocați	500 "
" Magistrați	400 "
6 luni prețul de sus pe umătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ In lunile Iulie și August apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația București, Artei, 5 și Rahovei, 5 lângă alaiu Justiției
TELEFON 13/29

D-nii Dobrescu, Directorul revistei „Curierul Judiciar”, Conduratu, Directorul revistei „Jurisprudența Generală”, Periețeanu, Directorul revistei „Biblioteca Marilor Procese”, și Condreanu, Directorul-general al Soc. anonime Curierul Judiciar, mulțumesc călduros tuturor prietenilor și abonăților revistelor, cari le-au trimis felicitări cu ocazia noului an, și le urează, în acelaș timp tuturor sănătate și realizarea dorințelor.

SUMAR

- Legiferarea misterioasă, de d-l avocat Dem. I. Dobrescu;
- Câteva reflecții asupra ante-proiectului de organizare și unificare judecătorească, de d-l avocat I. Gr. Periețeanu;

Jurisprudență:

- Casăție s. I: *Leon Blaunstein cu Aron M. Lili* (Dacă un expropriatar locuind un imobil indiviz, poate fi considerat tolerat și ca atare cere evacuarea chiriei? Art. 1, § 5, al. II legea din Aprilie 1923);
- Casăție s. II: *Const. Arsene acuzat pentru calomnie prin presă* (Dacă în urma noiei Constituții, care dă infracțiunea în competența Trib., poate Curtea cu Jurați, investită cu ordonanță definitivă de trimitere înainte de promulgarea noiei Constituții, să-și decline competența? Art. 26 lit. c. noua Constituție), cu o Notă de d-l avocat V. Dongoroz;
- Idem: *G. Roșanu recurent în materie de speculă* (Dacă asupra unei hotărâri pronunțate în baza unei legi care nu prevede dreptul de recurs și rămâne definitivă în momentul promulgării noiei Constituții, mai există drept de recurs? Art. 103 al. ult. din noua Constituție), cu o Notă de d-l E. C. Decusară;
- Judecătoria ocol II Câmpu-Lung (Muscel) *N. N. Ulea cu Ion Stocca Catrinu* (Despre regimul dotalității), cu o Notă de d-l Prof. D. Alexandrescu;
- Trib. Saint-Afric (Aveyron) (Dacă mandatul dat de femeie prin contractul de căsătorie bărbatului are a se considera ca o clauză de dotalitate? Art. 13-7 c. civ. fr.) cu o Notă de Redacție;
- Comisiunea de apel pentru așezarea impozitelor directe din jud. Tecuci: *Ad-ța financiară Tecuci cu Maria Băclet* (Cum au a se face scăderile din impozit?).

Sub presă Tabla de materii a Jurisprudenței Generale pe 1923. Prețul 50 lei. Se va expedia, la cerere, peste 10 zile, tuturor celor ce va achita costul, la care va adăoga 5 lei pentru porto poștal recomandat.

Legiferarea Misterioasă

La toate Ministerele se lucrează cu ușile închise, și cu degetul pe buze, ca să se fabriche proiecte de legi, întocmai ca la întreprinderile industriale, unde se pastrează secretul fabricației.

Toate legiferările ultimelor timpuri arată că traim o perioadă de confuziune juridică, pentru că ele arată că arta de a legifera, se întoarce înapoi la legiferarea ocultă și misterioasă din vremurile vechi. Nu mai lipsește decât nimfa Egeria, care inspira în secret legile regelui Numa, în pădurea Aricie; nu mai trebuie decât retragerea pe muntele Sinai ca Moise sau retragerea într-o peșteră ca Moïset, pentru ca legiferarea să fie complet ocultă și complet misterioasă.

Toate aceste manifestațiuni juridice morbide, compromit parlamentarismul și degradează legislația, pentru că legiferarea ocultă însemnează sau legiferarea interesată a unei profesii sau a unei clase, care caută să-și creeze avantajii l gale prin surprindere și lovituri; sau o reformă făcută chiar de profesia care trebuie reformată; sau o reformă construită de un mititel ambițios, ignorant în materie de opinii, care vrea să-și vadă opera sa genială transformată în lege.

Legiferarea clasei sau profesiei interesate, duce totdeauna la rezultate sociale dezastroase, pentru că ea creiază privilegiile unei categorii sociale, care vor tinde să se generalizeze, deoarece în democrație, spre deosebire de aristocrație, toate privilegiile acordate unui individ sau unei clase, tind să se generalizeze, întrucât, fiecărui profesione va cauta prin lovituri și surprinderi să cucerească privilegiile sale speciale. Legiferarea

ajunge astfel la „*psișcherlismul parlamentar*“, cu legi aduse în ultima zi sau ultima oră și votate cu mai multe voturi decât votanți, etc. Cu modul acesta profesiunile istețe sau tari, vor câștiga privilegiu în dauna profesiunilor modeste.

Reforma făcută de chiar clasa sau profesiunea care trebuie reformată, pornește dintr'o ignoranță psihologică, din care a eșit *mania specialistă*. Noi nu ne dăm seama că un specialist este bun pentru aplicarea, iar nu pentru reformarea specialității lui. Specializarea înseamnă trecerea unei ocupațiuni în inconștientul psihologic, care se numește obicei și obicinuință, care se organizează în modul nostru de a simți și de a judeca și ni se impune cu puterea unei fatalități inexorabile, numită *rațiune, lege naturală sau divină*, etc. și care în realitate poate fi o simplă rutină. Omenirea a trebuit să ducă cele mai mari lupte ale sale, contra acestor false rațiuni, care nu erau în realitate decât rutină sau prejudecată.

De aceea mai totdeauna un specialist este un rutinar și unilateral, care nu poate eși din făgașul adâncit de vremuri și de aceea el este cu atât mai periculos cu cât nu-și poate da seama de meteahna sa psihologică. De aceea s'a spus de juriști, că apucând mereu dreptul învățat în școală și în dreptul roman, au făcut ca, cu toate transformările sociale cerute de timp, societatea noastră să fie condusă tot de principiile, formele și termenii tehnici de acum două mii de ani, pentru că juriștii au făcut ca dreptul să se moștenească din generație în generație, ca orice boală molipsitoare.

De aceea putem să punem ca axiomă psihologică generală: la aplicare numai specialiști, dar la reformă și nespecialiști. Specialistul superior, poate să cunoască și să înțeleagă meteahna specializării sale și știe să și plece urechea cu modestie, pentru ca să asculte și părerile *nespecialiștilor*, care în reforme sânt superiori specialiștilor. Marile reforme juridice au fost făcute de Justinian, Ludovic al XIV, Napoleon, etc. care nu erau juriști; inginerii spuneau că dacă se va tăia istmul de Suez, Marea Roșie se va revărsa în Marea Mediterană și va inunda Europa și a trebuit să vie Lesseps, care nu era inginer, pentru ca să învingă rutina specialiștilor; tot astfel cu Wat, Columb, etc. etc.

De aci urmează că, în ori ce reformă socială, pe lângă numărul mai mare de specialiști care trebuiesc ascultați, trebuie neapărat și indispensabil, ca printre ei să fie primite și specialitățile înrudite și neînrudite. În proiectatul consiliu legislativ, pe lângă juriștii de profesiune trebuie să figureze și economiști și sociologi, și militari și gazetari, etc. pentru că numai astfel specialitățile se pot controla între ele și se pot corecta reciproc.

De aci reese și pericolul unui reformator im-

provizat, care vrea să-și impună prin surprindere părerea sa. Ideea unui individ, este totdeauna ideea încălzită și întărită de natură, de înclinațiunea și de simțirea lui, care, deși sinceră și hotărâtă, poate să fie și greșită și unilaterală.

De aceea o idee reformatoare, trebuie să fie discutată și supusă tuturilor criticilor și pentru ca să fie discutată, ea trebuie să fie dată publicității celei mai largi și trebuie dată publicității chiar în timpul când se elaborează proiectul, pentru că publicarea ei dupe elaborare este inutilă. Când o idee de reformă a ajuns proiect de lege, este imposibil s'o mai reformezi, pentru că mai întâi se amestecă ambițiunea reformatorului și în al doilea rând s'ar putea ca să trebuiască să fie schimbată chiar baza ei greșită. De aceea de cele mai multe ori, un proiect de lege nediscutat în prealabil, sau trebuie votat chiar așa greșit sau trebuie înlăturat întreg.

În primul caz avem o lege greșită, care poate nenoroci o societate întreagă; în al doilea caz, avem și o muncă zadarnic cheltuită, avem și înlăturarea unei reforme, pe care societatea o așteaptă cu înfrigurare.

Societatea noastră juridică a suferit totdeauna de lipsa simțului legiferării, pentru că legile noastre au fost făcute totdeauna de un șef de birou sau de un șef de cabinet, care trebuia să păstreze secretul fabricațiunei de legi, de oarece Ministrul vrea să ne lase să credem că el este legiuitorul, iar șeful de birou, pentru că n'avea curajul să spună lumii că este el legiuitorul. Toată babilonia noastră juridică și toate nenorocirile noastre sociale au eșit din legiferarea ocultă, care a provocat totdeauna și hohotul de râs și nenorocirea țării și de aceea pentru a înțelege legile noastre originale, a trebuit să ne adresăm la o cărturăreasă.

Vom începe cu Ministerul Justiției.

DEM. I. DOBRESCU

Câte-va reflecții

Asupra ante proiectului de organizare și unificare judecătorească

Primejdia unei indirecte violări a celor două mari principii constituționale: „*Separatiya puterilor și inamovibilitatea judecătorilor*“

„*Ne railons point ici de la magistrature!*“ (Racine).

Trecând dela Ministerul Sănătății Publice și Ocrotitorilor Sociale la departamentul Justiției, d-l G. Mârzescu, s'a grăbit să-și exprime bunul gând de a răspândi asupra instituției în fruntea căreia se află un „aer de sănătate“, încălzit de acel spirit de ocrotire, cu care îl obicinuisse fostul ministeriat. Acest mare prinos avea să fie adus justiției odată

cu legea de reorganizare și unificare judecătorească, lege destinată să determine și condițiile speciale ale inamovibilității judecătorilor, principial înscrisă în noua Constituție.

Themisa, zeița, pururi profanată, a zâmbit cu amărăciune, sub obsesia auguralei orățiuni a marelui ei pontif Primul președinte al Inaltei Curți de Casație. Magistratura însă, în general, mai încrezătoare decât justiția însăși, a primit ministeriala veste cu toată cuvenita cucernicie.

Dar iată că din oficina în care se pregătește miraculosul proiect, a început să răzbată până la noi, meschine gânduri legislative și alarmante crâmpene din opera în elaborare, de natură să încrețească fruntea drept credincioșilor slujitori ai Themisei.

Se svonește, de pildă, că la baza întregii legiferări stau parcimonioase preocupări de visterie, datorită cărora s'a recurs la reînvierea unui sistem de organizare judiciară, pe care experiența l'a relevat ca neprielnic și la care a trebuit să se renunțe. Astfel, intenția de a se reveni la Instituția judecătorului unic, adică la un trecut verificat ca dăunător, a indispus pe justițiabili, cari nu pot uita cât de nefast le a fost acel sistem de distribuire a dreptății. Ei se cred datori să amintească, în această privință, d lui Mârzescu, justa observație a lui Ransson: ¹⁾

„E bine să nu se uite în aceste vremuri de reforme excesive și de proiectate economii, că instituția judecătorului unic nu pare să aibă decât puțini sorți de izbândă, și aceasta nu pentru singura considerație că numărul conferă justițiabililor o garanție de independență și un mai abundent izvor de lumini, ci și din cauză că pluralitatea judecătorilor, prin ignoranța în care rămân justițiabilii de păreri individuale, le aduce siguranța fără de care s'ar vedea direct expuși la represalii de nemulțumiri“.

Independent însă de aceste motive și de inoportunitatea măsurii într'o epocă de vădită scădere a nivelului cultural și moral, se poate cu drept cuvânt întreba, la ce va servi reducerea numărului judecătorilor, când e cert că prin această reducere mersul justiției nu va fi nici mai sigur, nici mai accelerat?

Lăcașurile dreptății sunt atât de insuficiente că nu vor îngădui o concomitentă activitate de judecători unici sau de complete reduse, singurul caz în care reforma, cu toate neajunsurile ei, ar putea deveni acceptabilă, pentru obținerea unei justiții mai prompte.

Un atare țel n'ar putea fi atins decât dacă s'ar crea noi secțiuni pe lângă Tribunale și Curți, cece ar impune desigur cheltueli pe cari actualul buget al țării nu le poate suporta. Dealtmintrelea,

fiind în deobște cunoscut că toată încetineala și greutatea ce se remarcă în distribuirea justiției se datorește, pe deoparte marelui număr de procese de chirie — situație evident trecătoare — pe de alta procedurii defectuoase — piedică permanentă — pentru a se remedia răul, ar trebui să se înceapă prin modificarea procedurii civile, suprimându-se șicana legală.

Ori cum, o reformă nu e nici odată bună, când, pentru a curma un rău, ocazionaază un altul și mai mare. În cazul de față, presupunând, ipotetic, că reîntronarea judecătorului unic și reducerea completelor de judecată, ar asigura o justiție mai promptă, cert este că această justiție ar înfățișa adesea toate neajunsurile semnalate de Ransson, mult mai serioase decât nepromptitudinea, și, ceace este cu deosebire grav, după cum se va vedea mai la vale, ea va fi foarte susceptibilă de influențe. Bănuim chiar că pentru aceasta din urmă considerație s'a recurs la reforma pe care o criticăm. Ar fi deci la mijloc o simplă punere la punct, o coordonare, a diferitelor dispozițiuni prin cari puterea executivă își rezervă dreptul de a împieta.

Să trecem însă la faimoasa chestie a inamovibilității judecătorilor pe care ante-proiectul d-lui Mârzescu și-a propus s'o destrame și să o reîmpletească pentru a satisface cerințele constituționale.

Aproape pretutindenii și 'ntotdeauna această chestie a fost și e la ordinea zilei. Pentru crearea principiului inamovibilității și fixarea lui pe baze constituționale, generații întregi s'au frământat, uriașe valuri de energie, de cerneală, și de elocință s'au vărsat.

„Justiția, a spus cândva Mirabeau, e o necesitate generală și de fiecă clipă și cum ea trebuie să poruncească respectul, trebuie să inspire încredere“. Incredere însă nu poate inspira dacă nu e ferită de fluctuațiuni și influențe streine; dacă sacra-i incintă, la pragul căreia trebuie să expire toate patimile omenești, devine focar de intrigi și corupție; dacă simonia îi pângărește altarele; dacă slujitorii ei nu dobândesc prestigiul unei cariere sigure și independente.

De aci, pe de o parte, nevoia de izolare, pe care a cercat s'o realizeze, parțial, principiul constituțional al separațiunii puterii judiciare de cele l'alte puteri ale Statului, pe de alta, stabilirea unui alt principiu, tot de ordin constituțional, acela al inamovibilității judecătorilor.

Nimeni nu s'a gândit, bine înțeles, că prin aceste două mijloace s'ar putea înfăptui marele desiderat al unei justiții, stea polară a lumii morale, desiderat ce constituie unul din punctele culminante ale perfecțiunii absolute, spre care e permis să tinzi, fără a nădăjdui că poate fi vreodată atins.

Nimeni iarăși nu s'a gândit că se va putea crea o magistratură de supra-oameni, însuflețită doar de spiritul corporativ, ierarhic, aproape sacer-

1) Ransson, Essai sur l'art de juger.

total, și izolată de lume într'un turn de fildeș.

E chiar de presupus că d'Aguesseau însuși a considerat ca utopie admirabilele i mercuriale, după cari magistratul trebuie să pară strein în ținuturile bogăției și să știe a suporta cu resemnare jugul virtuții și al privațiunilor de tot felul.

Și totuși trebuie să recunoaștem, cu mândrie, că, spre cinstea ei, Magistratura, la noi ca și aiurea, numără destui slujitori cari plutesc în slăvi inaccesibile influențelor.

Ori cum, însă, a existat și există convingerea deplină că amestecul Puterei executive și legiuitoare în sfera de activitate a celei judiciare, e tot atât de primejdioasă, ca și lăsarea magistraților la discreția Puterei executive, și că fără evitarea, măcar parțială, a acestor primejdii, marea instituție merge la prăbușire sigură atrăgând după sine năruirea întregului edificiu social pe care îl susține.

Cuvântul autorizat al fostului președinte al republicii franceze dl Raymond Poincaré, va risipi desigur orice urmă de îndoială.

În prefața pusă în fruntea cărții de amintiri a judecătorului Ransson, citată de noi mai sus, marele jurisconsult și om de stat, după ce relevază «imixțiunile colective la cari Corpurile legiuitoare se cred îndreptățite, interpelări în afacerile judiciare, instrucții reclamate dela înălțimea Tribunei, injoncțiuni ministrului de justiție, comisiuni de anchetă, etc.» — arată că «politica a inaugurat mii de mijloace pentru a se strecura în forul justiției, și că e multă vreme de când justiția, sedusă sau descurajată, a renunțat de a rezista». «Tot ce se va face, exclamă actualul șef al guvernului francez, pentru separarea politicii de justiție și pentru mărginirea amândorora în domeniul lor respectiv, va fi o operă de salvare națională. Dacă judecătorul nu va izbuti să scape de tutela parlamentară, în curînd autoritatea justiției va fi nimicită. Nu va mai fi nevoie să se scrie, nici să se citească, încercări asupra artei de a judeca. Artă de a face intrigi va înlocui totul».

Gravă și simptomatică constatare, pe care, sub o altă formă, a făcut o și academicianul Emil Faguet²⁾ în următorul pasagiu:

«Cum sunt numiți judecătorii în Franța? De Prinț. De cine sunt plătiți? De Prinț. De cine favorizați cu o avansare sau lăsați indefinit în posturi infime? De Prinț. Așa dar «faptul principelui», adică voințele guvernului îi domină și ei judecă după voința guvernului, cu excepția pricinilor de cari guvernul se desinteresează, și în Franța nu-i de cât un singur cuvânt care servește: ești judecat de guvern.»

Prévost-Paradol în Journal des Débats și-a propus, la rîndu-i, să probeze că o Magistratură numită de Puterea executivă nu poate fi independentă nici în realitate, nici în aparență; iar Berryer, într'un faimos discurs, a adus la tribună fapte

2) Em. Faguet, ... Et l'horreur des responsabilités, pag. 3 și urm.

sdrobitoare privitoare la avansările judiciare din Franța, operă exclusivă a Puterei executive.

Identice doleanțe și critici au străbătut veacul expirat. Montesquieu, în celebra-i scriere „E-sprit des lois“ s'a ocupat și el de acel periculos monstru, d-spotismul, pe care numai independența magistraturii îl poate înfrînge. Inspăimîntat de ideea guvernului judecător, celebrul scriitor francez semnalează răul în acești termeni:

«În statele despotice Prințul poate să judece el însuși (și invers ori ce regim în care prințul ar judeca el însuși este despotic). El n'o poate face în monarhii: Constituția ar fi distrusă, puterile intermediare nimicite; s'ar vedea încetînd toate formalitățile judecătorești (și legea însuși, ale cărei formalități nu sunt de cât o salvagardă, ar fi eludată); teama ar cuprinde toate spiritele; toate fețele ar îngălbăni; n'ar mai exista încredere, onoare, dragoste, siguranță, monarhie.. Prințul ar deveni parte care urmărește pe acuzați și-i pedepsește sau absolvă: dacă ar judeca el însuși ar fi judecător și parte»

În fine, când roșia rachetă a Declarației drepturilor omului a țîșnit generoasă în Franța la 1789, litere de foc au stigmatizat ca despotism, lipsa de separație între Puterea executivă și cea judiciară³⁾.

Câtă binefăcătoare lumină proiectată de înțelepții vremurilor în dedalul Themis-ei, pentru a atrage luarea aminte și-a împiedica să se strecoare în altarele ei proteica hidră sub care se ascunde Puterea executivă!

În cea ce ne privește, am știut să ținem seamă de preceptele propăvăduite în Franța, și, pentru a garanta cât mai mult independența Justiției, am înființat la 1909 Consiliul superior al magistraturii. Acest consiliu, chemat să-și dea părerea asupra confirmării, numirii și înaintării magistraților de ori ce grad, a fost și este, fără dubiu, într'o anumită măsură, o stavilă prețioasă în contra bunului plac al puterii executive. Legea de organizare judecătorească, prin succesive modificări, a consacrat încă principiul inamovibilității, principiu care la 28 Martie 1923 căpătă un caracter constituțional.

Sub o asemenea egidă, ori cât de relativă ar fi — și totul pe lume e relativ — magistratura noastră a putut spera într'o sigură și liniștită îndeplinire a marelui ei misiuni, înconjurată de încrederea tuturor.

Decepție. Surprinzătoarea virtute a puterii executivei, de a înscri în Constituție principiul inamovibilității, cu complicitatea legislativei, — acel alter ego al ei, în vremurile în cari trăim, — nu a fost de cât un simplu fariseism. Marele principiu, odată consacrat și determinat prin Constituție, ar fi ridicat în fața puterii executive o serioasă și amenințătoare îndiguire, de care s'ar fi izbit și sfărâmat statornicele-i tendințe de impietare în domeniul judiciarei. Trebuia dar deschisă o tainică por-

3) Declarația drepturilor omului, prin art. 16, spune: «Ori ce societate în care garanția drepturilor nu este asigurată, nici separația puterilor determinată, n'are constituție».

tită în acest zăgaz, care să-i îngăduie incursiunile necesare în ispititorul domeniu.

Privirile scurtătoare au și deosebit, din primul moment, ascunsa portită, în sibilina redacțiune a art. 104 din noua Constituție: „Judecătorii sunt inamovibili în condițiile speciale pe cari legea le va fixa?”

Inamovibilitate condiționată de o lege ordinară în conformitate cu concepția și dorința puterii executive!

Primul magistrat al țării, cu vechea i experiență de lucruri și de oameni, s'a arătat îngrijorat, gândindu-se la legea ordinară care avea să fixeze felul inamovibilității, modul de numire, înaintare și revocare, și cari anume judecători se vor bucura de inamovibilitate, etc., — și i s'a părut că, cu chipul acesta, justiția va rămâne lipsită de garanții constituționale⁴).

Mai puțin sceptic, d-l Eugen Petit, distinsul Consilier al Curții din Iași, a combătut îndoiala înaltului magistrat declarând că «nu are nici o teamă de condițiile speciale pe cari legea le va fixa»⁵).

Actualul ministru al justiției și-a propus să risipească ori ce nedumerire și să dea cuvintelor primului-președinte al Inaltei Curți de Casație un caracter de profetie.

D-sa, voind să stabilească mult așteptatele condiții ale inamovibilității judecătorilor, a introdus în ante-proiectul legii de organizare judecătorească următoarele senzaționale dispozițiuni, cari, dacă nu ne înșelăm, sunt cuprinse sub art. 122, 123 și 125:

«Funcțiunile membrilor Ministerului public se exercită prin delegațiune de către supleanții și Judecătorii Tribunalelor și consilierii Curților de apel și Casație, delegație dată de către ministrul justiției.

«La tribunale delegația de procuror se va da unui judecător, cea de substitut unui supleant, iar cea de prim-procuror unui judecător mai vechiu în grad.

«La Curțile de apel vor fi delegați ca procurori atâți consilieri câte secții sunt.»

Așa dar, făcându-se singur a luat din Magistratura asiză (judecătorii proprii ziși) și Parchet, puterea executivă, prin mijlocirea Ministrului de Justiție, șeful Parchetului din întreaga țară, care a avut și are o directă autoritate asupra procurorilor din toată ierarhia judecătorească și a asigurat o legiuinită ingerință în afacerile judiciare, putând să-și formeze complete de judecată după plac, prin dare și retragere de delegații.

Dacă la cutare secțiune a unei Curți de apel se va judeca un proces în care Statul sau vreunul din mai marii zilei vor fi interesați și persoana

cutării consilier «nu va inspira destulă încredere» (?) marele logofăt al Dreptății, constatând că o simplă șoaptă amenințătoare nu e suficientă, va găsi că „interesul serviciului“ reclamă ca magistratul recalitrant să fie chemat a îndeplini funcțiunea de procuror.

Cât despre Tribunale, instituția judecătorului unic va îngădui guvernelor să transforme pretoriile în adevărate vicieimuri.

Știm noi cât de periculos a fost, uneori, sistemul delegării în funcțiunea de procuror general, pentru a ne da seamă ce va fi când, în loc de o singură delegație, ministerul de justiție va putea utiliza, încă două, trei, sau patru.

Ce însemnează oare aceasta și la ce rezultate va conduce?

Insemnează violarea celor două mari principii constituționale: inamovibilitatea judecătorilor și separația puterilor. Insemnează confuzia executivei cu judiciara, amestecul guvernului în procese și lăsarea judecătorilor la discreția lui.

În ce privește consecințele sunt lesne de prevăzut: dezastroase mlădieri de conștiințe, temeri, incertitudine, o continuă luptă din partea magistraților, loviți prin delegații pentru a-și relua locurile și, în cele din urmă, agățarea lor de pulpana marilor trăgători de sfori din culisele politice. Și, la capătul tutulor acestor neajunsuri, discreditul resfrînt asupra întregii instituții. Un încântător spectacol, pe care îl va amplifica perspectiva introducerii în completul instanțelor de judecată a unor elemente, pe de o parte specializate în Parchet și nepregătite, pe de alta netrecute prin ciurul Consiliului Superior al magistraturei.

Credem că îngrijorarea va înșfăca de astă dată și pe d-l Eugen Petit!

D-l ministru al justiției e dator să mediteze serios asupra cataclismului pe care l'ar putea provoca Neamurile cari nu mai puțința de a crede și nădăjdui în dreptate, își pierd busola, se desorientează. Un elementar instinct de conservare ar putea determina creștinescul gest al alungării fariseilor din templele Justiției. E dar mult mai bine să le interzicem dela început accesul. Și avem fermă convingere că d-l Mârzescu, ca om rațional ce este, își va recunoaște greșeala și o va repara singur, modificându-și ante-proiectul, în așa fel în cât dispozițiile în el cuprinse să nu fie altceva de cât o concordantă desvoltare a principiului constituțional.

Dar, pentru că ne-am luat curajul de-a apăra cele două mari principii constituționale, separația puterilor și inamovibilitatea judecătorilor, în potriva știrbirilor la cari sunt expuse, credem nemerit a releva încă un sistem deghizat prin care li se aduce atingere și în care vedem un chip de discindere a magistraturei din sferile-i senine în arena politică. E vorba de nenorocitul sistem ce s'a odărnat dela o vreme prin delegarea magistraților în funcțiunea

4) Discursul rostit de d-l prim-președinte V. Rîmniceanu cu ocazia deschiderii noului an judecătorec, Curierul Judiciar No. 31 923, p. 482.

5) Eugen Petit, Inamovibilitatea magistraților, Curierul Judiciar No. 32 923, pag. 499, col. II, jos.

pur politică de secretar-general al ministerului de Justiție. O atare practică, care fără îndoială n'ar măcar scuza utilității, are în schimb desavantajul de a scoate pe unii magistrați de sub aparența a celei izolări în care le stă așa de bine, marcându-l Preferința și simpatiile de cari se bucură în anumite cercuri politice; de a i pune în contact direct cu factorii Puterii executive, și de ale crea, de multe ori, în mijlocul corpului din care fac parte, o situație din cele mai delicate. Aceasta cu atât mai mult cu cât s'a putut observa că numirea unui magistrat, sub falacioasa formă a delegațiunii, în funcțiunea de secretar general la departamentul Justiției, are adesea drept urmare manifestări de grațitudine din partea puterii executive, fie prin înaintări sosite la vreme, fie prin asigurarea vreunui râvnit fotoliu de judecător.

Nu trece, evident, prin mintea nimănui gândul că judecătorii, odată intrați în funcțiune încetează de a mai fi oameni și de a suferi influențele fatale ale mediului familiar sau social în care trăesc și se mișcă, influențe din cari nasc pentru ei anumite înclinațiuni, idei și credințe. Dar nu e mai puțin adevărat că exteriorizarea lor fâșișe e de natură să scadă justiției prestigiul de care trebuie să se bucure. Aparențele, oricât ar semnifica ele ipocrizie, sunt necesare; prudența ne impune să le salvăm întotdeauna. Altmintrelea vom vedea întruchipându-se avea la noi în țară, și multiplicându-se la înfint, celebrul personaj al lui Balzac, judecătorul Camusot, pe care d-l Raymond Poincaré îl indică ca pe un precursor al magistraților lui Brioux și Arthur Bernède.

Și nu putem termina mai bine acest articol, scris din dragoste și respect pentru Magis'tratură decât amintind d lui Ministru al Justiției cuvintele lui Guizot:

«Entre la politique est la justice toute intelligence est corruptrice, tout contact est pestilentiel».

I. GR. PERIETEANU

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 15 August 1923

Președinția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte
Leon Blaustein cu Aron M. Lilu

Decizia civilă No 832

Chirii. — Proprietar locuind un imobil indiviz. — Nu este tolerat în acel imobil. — Nu poate cere evacuarea chiriașului său pe acest motiv. — Art. 1 § V alin. 2 legea din 1923.

Proprietarul care locuiește un imobil comun, nu poate fi considerat ca tolerat în acest imobil, în sensul art. 1 § V alin. 2 legea din 1923, deoarece dânsul îl ocupă nu prin simpla îngăduință a celorlalți coproprietar, ci în virtutea unui drept de folosință care-i este propriu.

Prin urmare, pe temeiul acestor principii, el nefiind nici tolerat și nici chiriaș al acelui imobil și neputând da chiriașului său în schimb, locuința

ce o ocupă actualmente, nu poate cere evacuarea acestui chiriaș al său.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier St. Urlățeanu, pe d-nii av. St. Răsnoveanu, pentru recurent și Gh. M. Dumitrescu pentru intimat și

Deliberând,

Văzând motivul de recurs în cuprinderea următoare:

«Violarea art. 5 alin. 2 din noua lege a chiriilor din 6 Aprilie 1923.

«Tribunalul Dolj, deși constată că sunt tolerat în imobilul în care locuiesc astăzi, refuză evacuarea chiriașului Aron M. Lilu, pe motiv că în imobilul ocupat de dânsul eu sunt coproprietar și deci ar urma să am în acel imobil aceeași situație de tolerat. Judecând astfel, Tribunalul violează suscitatul articol, care îmi permite să mă mut în imobilul ocupat de chiriaș, din momentul ce fac dovada că sunt coproprietar, iar pârâtul recunoaște că sunt tolerat».

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs se constată că recurentul Leon Blaustein, ca succesor al tatălui său Isak Blaustein, și coproprietar în indiviziune cu alții, între care și cu fratele său Tevi Blaustein, a cerut la Jud. Ocol. Urban Craiova, evacuarea pârâtului Aron M. Lilu, azi intimat în recurs, din imobilul din Craiova, str. Madona Dudu 38, ce-i a fost închiriat de tatăl său Isak Blaustein, ca proprietar, prin contract făcut pe un an și continuat până la intentarea acțiunii, pe motiv că reclamantul stând împreună cu mama și fratele său însurat, într'un alt imobil din str. Madona Dudu 50, care aparține tot succesiunii tatălui și este în indiviziune, între mostenitorii lui, urmează a fi considerat ca locuind prin toleranță acest imobil și că deci este în drept de a evacua pe chiriaș în baza § 5 alin. I și II din noua lege pentru prelungirea contractelor de închiriere din 6 Aprilie 1923;

Că, prima instanța a admis acțiunea însă Trib. Dolj s. II a respins-o în urma apelului chiriașului Aron M. Lilu, prin sentința No. 427 din 22 Iunie 1923, atacată cu recursul de față;

Având în vedere că pentru a hotărî astfel, Tribunalul, interpretând § 5 al. 1 și 2 (art. 1) din noua lege pentru prelungirea contractelor de închiriere din 6 Aprilie 1923 declară, pe de o parte, că proprietarul se poate muta dintr'un imobil al său, care nu-i este încăpător, într'un alt imobil ce-i aparține și care este locuit de un chiriaș neexceptat dela beneficiul prelungirii de drept a contractului de locațiune, dacă ambele imobile sunt proprietatea lui exclusivă și dacă locatarului în schimb casa ce o locuiește el; că, însă, această regulă nu se aplică când imobilul aparține mai multor coproprietari și se găsește astfel în indiviziune; că, pe de altă parte, Tribunalul constată, în fapt, că recurentul locuiește de mai mulți ani cu mama sa văduvă și cu fratele său însurat cu copii în imobilul din str. Madona Dudu 50, care i-a fost încăpător, ne fiind însurat; că atât asupra acestui imobil cât și asupra celui închiriat intimatului, el are un drept de coproprietate; că în ori care din ele s'ar muta, ar avea aceeași situațiune, și că, în asemenea condițiuni, acțiunea lui de a se muta în celalt imobil tot indiviz și a evacua pe chiriaș cu familia sa fără a putea să-i dea o altă locuință, nu este întemeiată față cu dispozițiunile legii;

Considerând că, după art. 1 § 5 al. 2, proprietarii și coproprietarii, astăzi chiriași sau tolerați, se pot muta în casele lor cu condițiunea de a locui ei și familia lor și de a da în schimb celui evacuat în aceeași localitate locuința lor, afară de cazul când au fost adăpostiți provizoriu undeva;

Că, de aici rezultă că legiuitorul s'a ocupat în acest text numai de proprietarul care locuiește într'un imobil

ce nu-i aparține, fie cu titlul de chirias, fie prin simpla îngăduință. și-i permite a se muta în casa lui sub anume condițiuni;

Considerând că este cert în materie de indiviziune, că un coproprietar are dreptul de a se folosi de imobil comun dacă nu-i schimbă destinația legală sau convențională și nu aduce vreo atingere dreptului respectiv de folosință a celorlalți coproprietari, de unde consecința că proprietarul care locuiește în imobilul comun nu poate fi considerat ca «tolerat» în acest imobil în înțelesul legii chiriilor din 6 Aprilie 1923, deoarece dânsul locuiește, nu prin simpla îngăduință a celorlalți coproprietari, ci în virtutea unui drept de folosință care-i este propriu;

Considerând, în speță, că întrucât instanța de fond stabilește în fapt că recurentul nu este nici chirias și nici nu poate fi privit ca tolerat în imobilul ce-l ocupă, având asupra lui un drept de proprietate indiviză, și nici că poate da altă locuință chiriului ce voeste a evacua, instanța de fond nu a violat art. 5 § 2 din noua lege asupra chiriilor din 6 Aprilie 1923 când a hotărât că recurentul nu poate beneficia de dreptul de a evacua pe locatarul său;

Că, așa fiind, motivul de casare este neîntemeiat, și recursul urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 10 Octombrie 1923

Președinția d-lui OSCAR N NICOLESCU, Președinte

Recurent Const n'in Arsene

Decizia No. 1844

Delict de presă. — Competință.

Calomnie care după noua Constituție se judecă de Tribunal. — Ordonanța definitivă de trimitere a infractorului în judecata Curții cu juri, rămasă definitivă înainte de promulgarea noii Constituțiuni. — Poate Curtea cu juri să și decline competența? — Unde trebuie trimisă afacerea spre judecare? — Art 26 lit. c din noua Constituție.

Culpabilul de delictul de calomnie prin presă care după noua Constituție se judecă de Tribunal, dacă a fost trimis în judecata Curții cu juri printr'o ordonanță care a rămas definitivă înainte de promulgarea noii Constituțiuni, trebuie judecat de Curtea cu jurați care, în speță și a declinat competența. Aceasta deoarece o Curte cu jurați odată investită în mod definitiv cu judecarea unei infracțiuni, are plenitudine de jurisdicțiune oricare ar fi natura infracțiunii sau calitatea infractorului, și ea nu și poate declina competența de a judeca un asemenea delict pendent înaintea ei la epoca intrării în vigoare a noii Constituțiuni.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier M. Balș, pe d-l avocat A. Nachtigal în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l procuror Al. Nicolau în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

«Violarea Constituției.

«Violarea Constituției constă în faptul că, reclamațiunea părții civile poartă asupra unui fapt de calomnie petrecut sub regimul vechii Constituții, instrucția a urmat în fața instanțelor represive, tot sub regimul vechii Constituții și se zisarea Onor. Curții cu juri din Brăila a avut loc mai înainte de data de 28 Martie a. c. data promulgării noii Consti-

tuții și ca atare, acest fapt pretins de calomnie urma să se judece după dispozițiunile cuprinse în vechea Constituție cu privire la delictul de presă, deci rău Onor. Curtea cu juri din Brăila, și numai printr'e violare flagrantă a vechii Constituții, a trimis afacerea spre judecare înaintea Tribunalului ordinare. A admite acest fel de argumentare ar însemna că noua Constituție are efect retroactiv pentru faptele săvârșite sub vechea Constituție».

Având în vedere deciziunea Curții cu jurați din jud. Brăila, supusă recursului, din care se constată că Vasile Mardare, directorul arestului preventiv din Brăila, socotindu-se calomniat printr'un articol apărut în ziarul «Mesagerul» din Brăila cu data de 31 Octombrie 1922, în care se afirma că s'a servit de acte false, a fost condamnat, executând chiar pedeapsa, și este un analfabet care n'are nici patru clase primare, a făcut plângere Parchetului cerând trimiterea în judecată a lui Constantin Arsene, directorul aceluiași ziar; că, prin ordonanța definitivă din 22 Martie 1923, neatacată pe calea opozițiunii la Camera de punere sub acuzare, judecătorul de Instrucție, cabinetul II al Trib. Brăila, dispune trimiterea în judecata Curții cu jurați a numitului director pentru delictul prevăzut de art. 294 cod. penal comb. cu 44 și 53 din legea presei; că, la termenul de 25 Maiu c. fixat pentru judecată, Curtea cu jurați și-a declinat competența de a judeca pe temeiul art. 26 lit. c. din noua Constituție motivând că dispozițiile acestui articol având caracter procedural sunt aplicabile chiar infracțiunilor săvârșite anterior promulgării noii Constituții, că în contra acestei deciziuni, Constantin Arsene a îndreptat recursul de față;

Având în vedere ca ordonanța de trimitere a judecătorului de Instrucție nefiind atacată pe calea opozițiunii, rămăsese definitivă înainte de 29 Martie 1923 ziua intrării în vigoare a Constituțiunii celei noi;

Considerând că este exact că legile relative la organizarea judecătorească, la procedură, la competență, au, în principiu, efect retroactiv. în sensul că se aplică imediat la procesele în curs chiar și pentru faptele comise în trecut; aceasta cât timp nu a intervenit o hotărâre asupra fondului fie chiar în prima instanță;

Că din acest punct de vedere judecarea delictului de presă imputat infractorului Arsene, ar fi urmat să se judece de Tribunalele ordinare potrivit art. 26 litera c, din noua Constituție, fiind vorba despre o calomnie adusă unui funcționar public cu privire la viața lui particulară și la cinstea lui personală;

Considerând însă, că o Curte cu jurați investită în mod definitiv și nu pe cale de acțiune directă cu judecarea unei infracțiuni are plenitudinea de jurisdicție, și, prin urmare, puterea de a judeca infracțiunea, oricare ar fi calitatea infractorului și oricare ar fi natura ei: crimă, delict ori contravențiune;

Considerând, în speță, că față de cele expuse mai sus, Curtea cu jurați nu putea fără a viola principiul plenitudinii competenței sale să se declare necompetente a judeca delictul de calomnie prin presă pendent înaintea ei la epoca intrării în vigoare a noii Constituțiuni;

Că, așa fiind, deciziunea sa cată să fie casată pentru acest motiv, fără a se mai examina temeinicia celorlalte motive invocate;

Considerând totdeodată că, ivindu-se un conflict de competență între Curtea cu jurați, care a decis că faptul este de competența Tribunalului corecțional și între judecătorul de instrucție care a investit Curtea cu jurați printr'o ordonanță rămasă definitivă, urmează că această Înalță Curte, regulând competența, să trimită afacerea înaintea Curții cu jurați din județul Brăila care este instanța competentă să judece.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, admite recursul, etc.

NOTA. — Noua constituție păstrând principiul că

infracțiunile de presă sunt de competența Curților cu Jurați, totuși în art. 26 alin. 4, nu numai că lărgeste excepțiunea dela acest principiu aflată în art. 24 al vechei Constituțiuni, dar prin dispozițiunile dela litera b și c ale art. 26 creiază noi excepțiuni, dând astfel în competența tribunalelor ordinare unele din delictele de presă cari mai înainte erau de competența juraților.

Cum în momentul intrării în vigoare a noii Constituțiuni — 29 Martie 1923 — numeroase infracțiuni de presă, din categoria celor trecute în competența tribunalelor ordinare, se aflau pendinte în fața Curților cu jurați, s'a pus întrebarea dacă aceste infracțiuni trebuiesc trimise spre judecată la tribunalele ordinare, sau dacă din contra Curțile cu jurați rămân competente a le soluționa, fiind definitiv sesizate cu judecarea lor.

Curtea cu Jurați din jud. Brăila, călăuzită de principiul că legile de procedură privitoare la competență sunt retroactive și de soluțiunea predominantă în doctrină și jurisprudență că normele de competență se aplică cu efect retroactiv chiar și proceselor în curs de judecată, atâta timp cât nu a intervenit o hotărâre asupra fondului, ¹⁾ și a declinat competența de a judeca un delict de presă comis înainte de intrarea în vigoare a noii Constituțiuni și cu a cărui judecată fusese sesizată tot înainte de această intrare în vigoare, dar care delict face parte din acele trecute de noua Constituțiune în competența tribunalelor ordinare.

Înalta Curte de Casație prin deciziunea ce comentăm, recunoscând exactitatea principiilor pe cari se sprijinea deciziunea Curții de Brăila, constată însă că aceste principii nu s'i puteau avea aplicațiune în speță, ele fiind înlăturate de un alt principiu, acela al plenitudinii de jurisdicțiune cu care Curțile cu Jurați sunt investite și cari face ca înaintea acestor instanțe să nu se poată ivi nici un fel de discuțiuni asupra competenței, ori de câte ori ele se găsesc definitiv sesizate cu judecarea unei pricini.

Dacă recunoaștem că deciziunea Înaltei Curți este mai presus de orice critică, ea adoptând soluțiunea la care s'a oprit astăzi mai toată doctrina și jurisprudența, în schimb credem că această soluțiune este susceptibilă de serioase obiecțiuni.

Problema plenitudinii de jurisdicțiune a Curților cu Jurați, a fost mult și aprins discutată de autorii din secolul trecut, unii declarându-se pentru această plenitudine, alții admitând-o în parte, iar alții negând-o în mod complex.

Cei cari susțineau teza plenitudinii, invocau în primul rând rațiunea de a fi a instituțiunei jurii lui în materie penală, rațiune care, spun ei, se impune deopotrivă oricare ar fi gravitatea și calificarea unui fapt penal și care imprimă acestei instituțiuni caracterul de instanță firească și generală pentru toate pricinile penale.

Dacă legea dă în competența altor instanțe anumite pricini penale, aceasta nu înseamnă că juriul nu ar fi competent să judece acele pricini, sau că legea ar știrbi ceva din plenitudinea sa de competență, ci numai pentru o mai bună funcționare, pricinile mai mărunte sunt date și în sarcina altor instanțe.

1) Vezi asupra retroactivității legilor de competență nota noastră din *Pandectele Romane*, 1923, Caetul 4—5, p. 99, nota d-lui *Benisache*, *ibidem*, p. 98, și nota d-lui *E. C. Decusară* în *Curierul Judiciar*, No. 10, pag. 154 și urm.

Dar în sprijinul plenitudinii se invocă și argumente de text, art. 296 și 365 pr. pen. fr. (321 și 388 pr. pen. rom.).

S'a spus în adevăr că deciziunea de trimitere a Camerei de punere sub acuzare dacă nu este atacată în termenul prevăzut de art. 296 pr. pen. fr. (321 rom.), această deciziune rămânând definitivă devine atributivă de instanță, sesizând în mod irevocabil Curtea cu Jurați. Cu alte cuvinte, Curtea cu Jurați sesizată prin o atare deciziune, nu are a se mai preocupa dacă pricina a fost bine sau rău îndreptată în fața sa, dacă mai este sau nu competentă, ci va judeca în orice caz acea pricină, fiind disoensată de a-și mai controla, ca alte instanțe, propria-i competență.

Ori acest efect atributiv, care ar rezulta după susținătorii acestei teze, din art. 296 (321), nu ar fi posibil de cât admitând în prealabil și deplin drept principiul plenitudinii de jurisdicțiune a Curților cu Jurați. Legiuitorul edictând deci dispozițiunea din acest articol, implicit a proclamat și plenitudinea de jurisdicțiune a juraților.

Aceiaș plenitudine este recunoscută de legiuitor, spun partizanii plenitudinii, și în art. 365 pr. pen. fr. (388 rom.), întrucât în acest text se dispune că atunci când în urma debaterilor faptul penal a degenerat într-o infracțiune ce nu ar fi de competența Curților cu Jurați, încă aceste Curți vor aplica sancțiunile cuvenite. Așa dar, Curtea cu Jurați putând judeca orice fapt penal, implicit înseamnă că se bucură de plenitudinea de jurisdicțiune fără care nu ar mai putea fi competente.

Printre susținătorii tezei plenitudinii cităm: *Bourquignon*, *Jurispr. des codes crim.* art. 231; *Mongin*, *Du règlement de la comp. II.* no. 127.

Mult mai numeroși au fost însă autorii cari au combătut teoria plenitudinii. În primul rând acești autori au arătat că de nicăeri, din ansamblul legilor de procedura penală și de organizarea judecătorească nu se vede, macar o cât de slabă urmă, că legiuitorul ar fi investit Curțile cu Jurați cu o competență generată și deplină în materie penală. Cum se poate oare în materie de competență, a se extinde capacitatea unei instanțe peste aceia ce legea îi conferă în mod expres, pe simple considerațiuni extra legale trase din așa zisa rațiune de a fi a unei instituțiuni?!

Argumentele de text, au fost găsite nu numai insuficiente, dar chiar inexacte. Astfel art. 296 pr. pen. fr. (321 rom.) dacă fixază un termen înlăuntrul căruia se poate ataca cu recurs deciziunea Camerei de p. sub acuzare, nu înseamnă că prin aceasta a ridicat complex și pentru totdeauna acuzatului dreptul de a invoca lipsa de competență a Curții cu Jurați și mai ales nu înseamnă că a exonerat pe această Curte de a-și verifica competența ori de câte ori pășeste la judecarea unei pricini.

Art. 296 (321) are de scop de a oferi acuzatului un surplus de protecțiuni, acela de a-i da posibilitatea sa evite o dezbateră publică atunci când ar avea motive temeinice de nulitate și să poată cere înainte de a compărea în fața juraților anuarea unei decizii date cu călcarea legilor.

Fixarea unui termen înlăuntrul căruia acuzatul să fie obligat de a uza de această cale de atac era utilă pentru a nu se târăgăna judecarea unor pricini cari prin gravitatea lor cer tocmai mai multă celeritate în represune. Dar dacă neuzarea în termen de această cale face scade decăderea dela

beneficiul ei, ea nu poate răpi acuzatului dreptul ca la prezentarea în fața Curții să invoace lipsa de competență a acestuia.

Ceva mai mult, competența *ratione materiale* fiind eminamente de ordine publică, însăși Curtea nu poate fi exonerată, prin faptul acuzatului de a nu fi uzat de o cale de atac, de a nu-și verifica competența, căci ar însemna că competența acestei Curți este lăsată la bunul plac al acuzatului, ceiace e contrar tuturor principiilor ce guvernează această materie.

Dar dovadă că faptul neatăcării în termen a deciziunii Camerei de Acuzare nu are efectul de a investi irevocabil Curtea cu Jurați și că nu poate avea deci acel pretins efect atributiv, o spune însăși legea în art. 408 pr. pen. fr. (405 și 406 pr. rom.) care spune că se pot ataca cu recurs în Casație deciziunile Curților cu Jurați date fără competență.

Ori dacă Curtea cu Jurați ar avea plenitudine de jurisdicțiune, logic ar fi ca discuțiunile privitoare la competența să nu intereseze această instanță, dar ca un cōrolar tot așa de logic, firesc ar fi fost ca nici recursul în Casație să nu fie posibil în privința lipsei de competență.

Din moment ce legiuitorul a admis atari recursuri, implicit pretinsa plenitudine de jurisdicțiune a Curților cu Jurați nu mai poate fi atribuită nici măcar intențiunii acestui legiuitor.

Argumentul tras din art. 365 pr. pen. fr. (388 rom.) a fost deasemenea găsit ca nefondat. În adevăr, însăși prezența acestui text dovedește ca nici un moment legiuitorul nu și-a imaginat acea plenitudine de jurisdicțiune a Curților cu Jurați care să le facă competente de a judeca orice pricină penală.

Căci cu drept cuvânt, dacă legiuitorul ar fi admis de plano această plenitudine, dacă în intențiunea sa ar fi fost să investească juriul cu judecarea oricărei pricini atâta timp cât se află regulat și definitiv sesizat cu judecarea acelei pricini, dacă voința sa ar fi fost ca în fața Curții cu Jurați să nu se poată cere declinarea de competență, atunci art. 365 (388) era absolut de prisos. Căci nu era admisibil să-și inchipue cineva că s'ar fi putut cere un declinatoriu de competență după debateri, atunci când el nu e admis nici chiar înainte de aceste debateri.

Ori din moment ce legiuitorul a simțit nevoia ca printr'un text expres să arate ce se va întâmpla cu o pricină care în urma debaterilor nu mai este de competența Curții cu Jurați, înseamnă că pretinsa plenitudine de jurisdicțiune, nu a existat în concepțiunea legiuitorului; ba ceva mai mult, per a contrario, în lipsa unei alte dispozițiuni, urmează că numai în acest caz legea acordă în mod excepțional o prorogare de competența Curții cu Jurați, urmând ca atunci când nu în urma debaterilor ci înainte de debateri se invoacă necompetența Curții, ea este datoare a-și verifica această competență și a se desesiza printr'un declinatoriu ori de câte ori constată că pricina ese din cadrul competenței sale.

Așa dar pe când în teza plenitudinii de jurisdicțiune art. 365 (388) apărea de prisos, — contrar principiilor de interpretare cari impun interpretului soluțiunile cari armonizează și fac aplicabile toate dispozițiunile legii, iar nu pe acelea ce lasă suspendate în vid ca inutile sau ca simple repetiri anu-mite dispozițiuni — din contra în teza celor cari com-

bat această plenitudine art. 365 își găsește o rațiune serioasă.

Printre susținătorii tezei contrare plenitudinii, cităm: *Merlin*, Repertoire, V^o Compét. § 2, No. 6 și *Questions*, V^o Incompetence § 1, No. 6; *Le Sellier*, Traité de Compét. et organis. cap. 1, sec. I, § 3 și Traité de l'exerc. et de l'extric. des act. pub. et priv. I, p. 203; *Dutruc*, Minister Public, I, No. 180; *F. Hélie*, Instruc. crim. ed. 2, vol. V No. 2318-19²⁾; *Ch Nougier*, La Cour d'assises, IV. part. II, No. 3768.

Cum însă jurisprudența s'a pronunțat în mod constant în sensul tezei plenitudinii de jurisdicțiune a Curților cu Jurați³⁾, problema a pierdut din importanța sa practică încât, autorii mai noi nu numai că nu o mai discută, dar nici cel puțin nu mai semnaleză această controversă, mulțuminduse a enunța ca un principiu indiscutabil această plenitudine.

În acest sens a se vedea *Dequois*, Traité, No. 139; *Gorraud*, Instrc. crim. III, n. 402, și Précis. ed. 9, p. 792; *Belljens*, Code instrc. crim. I, p. 555 No. 1; *J. A. Roux*, Cou s. p. 479; *Vidal et Magnol*, Cours, ed. 6, p. 830 și 930; *Tanoviceanu*, Cours pr. pen., p. 430.

În Italia pentru a se curma controversa, s'a stabilit în codul de proc. penală intrat în vigoare la 1 Ianuarie 1914, în art. 439 alin. II plenitudinea de jurisdicțiune a Curților cu Jurați, acordându-se dreptul președintelui de a declina competența numai atunci când Curtea ar fi sesizată prin acțiune directă⁴⁾. Vezi *A. Jannitti di Guyanga*, Codice de Proc. Penale, art. 439 și *Vincenzo Manzini*, Trattato di Proc. Pen. I, p. 294.

Am spus totuși că teza plenitudinii de jurisdicțiune a Curților cu Jurați o credem mult prea netemeinică, pentru argumentele date de cei cari au combătut această teză cât și pentru alte considerațiuni, interesând legislațiunea noastră mai ales.

În lipsa unui text expres care să consacre această plenitudine, nu vedem cum ar putea fi justificată existența sa, a o admite în mod aprioric, ca un atribut inerent naturii juridico-sociale al juriului, înseamnă a forța adevărul istoric.

Dacă juriul ar fi fost o instituțiune națională, care de timpuri îndelungate să fi avut monopolul pricinilor penale și care în virtutea unui drept scris sau consuetudinar să fi exercitat acest monopol, s'ar fi putut mai lesne susține că orice instanță penală nou creată, nu știrbește plenitudinea de ju-

2) *F. Hélie* care a combătut în vol. V din Instruc. Crim. teza plenitudinii, spune totuși în vol. VII No. 3070: «*La Cour d'assises est la juridiction commune en matière criminelle... elle est investie de la plénitude dela juridiction... elle est apte à juger toutes les infractions ou tous le prévenus....*».

3) Jurisprudența franceză, vezi: S. 73, 1, 141 însoțită de raportul consilierului *Réquier*; S. 86, 1, 287; S. Som. 1912, 1, 28.

Jurisprudența belgiană: *Pasicrisie*, 1887, 1, 363 și în *Belljens* op. cit. p. 555. Jurisprudența noastră în sensul plenitudinii a se vedea în *Curierul Judiciar*, 1912 No. 19; 1913 No. 70; 1914 No. 69 cu nota *Tanoviceanu*; *Jurisp. Rom.* 1920, No. 11; 1921, No. 1 și 1922, No. 19; contra vezi jurisp. mai veche în *Fratostiteanu* Cod Penal adnotat sub art. 321.

4) În expunerea de motive a Codului de procedură italian se dă ca argument al plenitudinii de jurisdicțiune a juraților pretinsul caracter atributiv al deciziunilor Camerei de punere sub acuzare: «*Il progetto partiva dal concetto tradizionale che la sentenza di accusa era attributiva di competenza*». *Relazione al re.* p. 79.

risdicțiune a juriului căruia păstrându-i-se monopolul și fără a i se micșora competența, i se ușurează numai sarcina prin trecerea unor pricini la alte instanțe cari nu ar avea decât un caracter supterioriu în fața plenitudinii de jurisdicțiune a juriului.

Dar acesta este oare adevărul?

Nu avem de cât să citim art. 105 din vechea Constituțiune care spune: „*Juriul este statornicit în toate materiile criminale și pentru delictele politice și de presă...*” iar art. 105 din noua Constituțiune repetând acelaș lucru adaugă „*afară de cazurile statornicite prin Constituțiunea de față*”.

Și atunci, dacă instituțiunea juriului apare în legiurile noastre, prin împrumut dela alte legiuri, cu o competență bine precizată prin însăși Constituțiunea Țării, cum se mai poate vorbi de un monopol istoric al pricinilor penale și de o plenitudine de jurisdicțiune inerentă naturii sale?

Ori dacă juriul a fost creat cu o competență limitată, apoi și Curtea propriu zisă, care alături de juriu alcătuiește instanța Curții cu jurați nu poate avea o competență mai largă, ea nefiind chemată decât a aplica pedepse acolo unde juriul proclamă vinovăția cuiva.

A decide că pe șe competența acordată în mod limitat și categoric de Constituțiune Curțile cu Jurați ar avea un surplus de competență, este nu numai a nesocoti principiile simple și precise, dar absolut severe în materie de competență, dar în seamnă a adăuga la lege, nesocotind legea.

Dar ceva mai mult, juriul având prin însăși Constituțiune o competență limitată, nu-i este îngăduit nici legiuitorului ordinar a pune în competența Curților cu Jurați pricini ce ar excede limitele fixate de Constituțiune și atunci zadarnic socotim noi, se caută în textele procedurii penale vre'o dispozițiune din care să se estragă măcar un slab suport pretinsei plenitudini de jurisdicțiune.

Așa zisul caracter atributiv al deciziunilor Camerei de p. sub acuzare, desigur nu poate servi ca un atare suport artificial și echivoc, nici chiar cei ce mai vorbesc de acest caracter nu sunt bine dumiriți de legitimitatea lui, neștiind precis dacă deciziunile Camerei au caracter atributiv fiindcă Curtea cu Jurați se bucură de plenitudinea jurisdicțiunii, sau dacă din contră Curtea cu Jurați dobândește această plenitudine, fiindcă deciziunile Camerei sunt atributive.

Cum plenitudinea de jurisdicțiune a Curților cu Jurați este desmînțită de însăși Constituțiunea Țării, ne întrebăm cum e posibil să admitem ca această plenitudine s'ar dobânda prin efectul atributiv a deciziunilor Camerei de p. sub acuzare?!

Competința unei instanțe derivă din lege și numai din lege. Ori legea institue ca prim gardian al normelor sale de competență pe însăși Judecător căruia îi impune ca să vegheze și să-și verifice la tot pasul capacitatea jurisdicțională cu care a fost investit, declarându-se necompetente ori de câte ori o pricină excede această capacitate.

Hotărârile asupra competenței, ca și conflictele de competență vin sub cenzura Supremei Curți, singura în măsură a atribui în mod suveran, dar pe baza legii, o pricină unei instanțe inferioare în mod irevocabil.

Așa dar, nici o instanță nu trebuie și nu poate judeca de cât pricinile pe care legea i le dă în competență, sau pe care Inalta Curte în virtutea

legii i le atribue și, deci, ca corolar logic și firesc nici o altă hotărâre judecătorească și cu atât mai puțin a unei instanțe de instrucțiune, cum e Camera de p. sub acuzare, nu ar putea avea dreptul de a atribui unei instanțe o pricină în mod irevocabil.

Și dacă aceasta o spunem despre deciziunile Camerei, cu un cuvânt mai mult trebuie să o spunem față de ordonanțele definitive ale judeului instructor, prin care în materie de presă sunt sesizate Curțile cu Jurați, mai ales că aceste ordonanțe nu sunt nici măcar susceptibile de calea de atac prevăzută de art. 321 pr. pen. întrucât art. 137 limitează cazurile când prevenitul poate ataca cu opozițiune ordonanțele judeului instructor.

Ori, când legiuitorul constituțional vine prin art. 26 alin 4, lit. a, b și c și ridică anumite infracțiuni de presă din competența Curților cu Jurați, când acelaș legiuitor în art. 105 precizând competența juriului adaugă „*afară de cazurile statornicite în Constituțiunea de față*” se mai poate oare vorbi de plenitudinea de jurisdicțiune a Curților cu Jurați, se mai poate spune că aceste Curți nu sunt declarate în mod absolut și categoric necompetente de a mai judeca pricinile ce i-au fost sustrate din competența sa?

A susține contrariu, este a decide că pretinsa plenitudine de jurisdicțiune ar fi un fel de principiu supra-constituțional, ceiace desigur nu a fost nimeni ispitit să o susțină.

Desmînțită deci această pretinsă plenitudine de însăși Constituțiune, Curtea cu Jurați, credem noi, datoare era să-și decline competența din moment ce constalase că pricina este din acele trecute de art. 26 alin. 4 din Noua Constituțiune în competența Tribunalului ordinar, conformându-se în lipsă de altă dispozițiune principiilor referitoare la retroactivitatea legilor de competență.

Pentru aceste motive ne alăturăm la soluțiunea Curții cu jurați din Brăila, deși recunoaștem că deciziunea Inaltei Curți are de partea sa mai toată doctrina de astăzi și întregă jurisprudența străină și română.

VINTILA DONGOROZ

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 10 Octombrie 1923

Președinția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Rec rent Gogu Roșianu

Decizia penală No. 1828

Recurs în Casație contra unei hotărâri dată în baza unei legi care nu prevede o asemenea cale. — Hotărâre pronunțată înainte de promulgarea noiei Constituțiuni. Art. 103 din noua Constituțiune și art. 7 din decretul asupra speculei No. 2969/919.

Dacă prin art. 103 alin. ultim din noua Constituțiune dreptul de recurs în Casație este declarat de ord'n constituțional, această disp. însă, nu se poate aplica în trecut la hotărârile pronunțate în baza unei legi care nu prevede dreptul de recurs decât dacă acele hotărâri nu erau încă rămase definitive în momentul promulgării noiei Constituțiuni.

Curtea,

Ascultând pe d-l Procuror Al. Dem. Oprescu care a

ridicat incidentul de inadmisibilitate a recursului și pe d-l avocat A. Ioanid care a combătut incidentul.

Deliberând.

Asupra admisibilității recursului :

Având în vedere că prin sentința supusă recursului de față cu No. 531 din 12 Martie 1923, Tribunalul Ilfov s. III a respins ca nefondată contestația făcută de Gogu Roșianu în contra sentinței aceluiaș Tribunal cu No. 504 din 6 Martie 1923, prin care rămăsese condamnat la 30 000 lei amendă, la șase luni și o zi închisoare corecțională, precum și la închiderea magazinului, pentru contravențiune la art. 8 alin. ultim din decretul-lege asupra speculei cu No. 2969/919 ;

Că, în contra sentinței cu No. 531/923, condamnatul a făcut recursul de față ;

Considerând că, după art. 7 din decretul-lege asupra speculei cu No. 2969/919, împotriva hotărârilor instanței de apel pronunțate în asemenea materie, nu mai există nici o cale de atac ;

Că aceeași soluție are a fi admisă și în ce privește hotărârile date de instanțele de apel asupra contestației făcută la executarea hotărârilor pronunțate în materie de speculă, contestația nefiind decât un accesoriu al fondului pricinii ;

Considerând că dacă după art. 103 alin. ult. din noua Constituție, promulgată la 23 Martie 1923, dreptul de recurs în Casație este declarat de ordin constituțional, această dispoziție a legiuitorului constituant, însă, nu se poate aplica în trecut la hotărârile judecătorești pronunțate în baza unei legi care nu prevede dreptul de recurs decât dacă acele hotărârți nu erau încă definitive în momentul promulgării noii Constituții, altfel s'ar repune în stare de judecată o serie nesfârșită de procese definitiv terminate, ceea ce nu a fost în intențiunea legiuitorului constituant ;

Considerând, în speță, că recurentul a rămas definitiv condamnat în baza legii speculei înainte de 29 Martie 1923, data promulgării noii Constituții ; că așa fiind, față cu cele mai sus expuse, recursul făcut în contra sentinței instanței de apel este inadmisibil și ca atare urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, respinge ca inadmisibil recursul, etc.

NOTĂ. — Până la promulgarea noii Constituții din 29 Martie 1923, recursul era o cale extraordinară de atac contra hotărârților pronunțate în ultima instanță, pe care legiuitorul putea să o admită sau să o suprimă în legile ordinare. Inșă, fiindcă mai ales în timpul și după războiu, de cele mai multeori pe cale de Decrete legi se suprimase dreptul de recurs în dauna însuș a unei bune dreptăți, ca să se evite pe viitor aceasta, s'a făcut din recurs un drept constituțional, adică să nu mai poată fi ridicat de legiuitorul ordinar.

Este această inovație a legiuitorului constituant fericită ? Va contribui ea într'o mai largă măsură la garantarea obținerii unei dreptăți mai eficace, spre care să îndreptă năzuințele atâtor inșetați de dreptate ?

Inovația poate fi obiectul unei discuțiuni contradictorie, și se pot invoca argumente puternice și pro și contra.

D-l Victor Romniceanu, Primul-șefedinte al Inaltei Curți de Casație, în discursul de deschi-

dere a anului judiciar trecut, la această instanță, a exprimat temeri foarte îngrijitoare asupra acestui punct și destul de întemeiate : « Dificultățile ce va cauza această dispoziție din Constituțiune, zice D sa, sunt foarte mari, căci darea dreptului de recurs în Casație în toate afacerile, oricât de mică ar fi valoarea litigiului, va avea ca consecință gră-mădirea la Inalta Curte, care este deja încărcată, a unui imens număr de dosare, care va fi o piedecă permanentă pentru bunul mers al justiției, fără un interes apreciabil pentru împrișinați, căci din cauza micului interes ce este angajat în asemenea cauze, ei nu vor putea să stăruiască pentru judecarea lor, ori vor fi siliți să facă cheltueli în disproporție cu acest interes, așa că această cale de atac, care în intențiunea legiuitorului constituant, trebuie să fie cel mai înalt control, în realitate nu va fi de mare utilitate . . .

« De aceea, conchide D-sa, această dispozițiune din noua Constituție, nu este o inovație fericită, ea nu are decât meritul originalității, căci în alte țări cu o civilizațiune mai înaintată și cu o organizare a justiției cel puțin tot așa de bună ca la noi, nu o găsim, ea va avea ca consecință să complice mersul justiției, fără vreun folos apreciabil pentru justițiabili »).

S'ar putea obiecta că pentru afacerile de mică importanță, recursul rămâne a se îndrepta tot la Tribunale, conform art. 106 din legea judecătorilor de ocol, însă cum s'a remarcat de însuș d-l Romniceanu, Constituțiunea vorbește « de recursul în casare la Casație », ceea ce ar exclude pe viitor recursul la Tribunalele ordinare, încât față de redacțiunea neprecisă a textului constituțional, ea dă loc la controversă, până la punerea în armonie a textului constituțional cu acela al legilor speciale.

Dăsigur că recursul la cea mai înaltă instanță judecătorească, care are menirea de a veghea la stricta interpretare a legilor, cari mai ales după războiu și, în lipsa unui Consiliu legislativ, sufer de o prea neingrijită redactare, este un ideal de administrare a unei bune justiții. Inșă, față de multiplicitatea legilor isvorâte din necesitățile actuale excepționale, a se face din recurs un drept constituțional, lasă să subsiste neajunsurile arătate de cel mai înalt magistrat, născute din practica însuș a distribuirii justiției.

Dar art. 103 mai dă loc și la alte dificultăți. Una din acestea este rezolvată de decizia de mai sus, pe care o adnotăm. Și anume : *Ce se fac cu hotărârțile definitive cari s'au dat fără drept de recurs în Casație, potrivit dispozițiilor diferitelor legi anterioare, cum este în speță, cu decretul-lege 2969/919 asupra speculei ?*

Din modul cum este redactat art. 103 din noua

Constituțiune, aceste dispozițiuni sunt abrogate, încât ar rezulta că părțile au dreptul de recurs la casare, care este declarat constituțional.

S'ar putea spune, că acest drept de recurs se aplică numai pentru viitor, și pentru hotărârile, cari până la promulgarea noii Constituțiuni n'au ramas definitive, căci alif-l ar trebui să se înlăture autoritatea de lucru judecat, principiu, pe care «se reazimă ordinea și conservarea socială», cum se exprimă d. Romniceanu.

Se înțelege că această interpretare este cea mai echitabilă spre a se armoniza spiritul art. 103 constituțional cu principiile fundamentale de drept comun.

Aceeaș soluție o admite și Curtea de Casație s. II, în decizia de mai sus, prin considerentul că «dacă după art. 103 alin. ultim din noua Constituțiune, dreptul de recurs în Casație este declarat de ordin constituțional, această dispoziție a legiuitorului constituant, însă, nu se poate aplica în trecut la hotărârile judecătorești pronunțate în baza unei legi care nu prevede dreptul de recurs decât dacă acele hotărâri nu erau încă definitive în momentul promulgării noii Constituțiuni, altfel s'ar repune în stare de judecată o serie nesfârșită de procese definitiv terminate, ceea ce nu a fost intențiunea legiuitorului constituant».

Iată însă o altă ipoteză: un speculant d-t în judecată tot pe baza decretului lege 2969/919, contra căruia însă nu s'a dat încă o hotărâre definitivă, din cauza încetinelii judecătorești, care se poate bucura de dreptul în recurs, deși art. 7 din decretul-lege nu îl prevede.

Desigur că principiul pe care se bazează de izia Inaltei Curți este perfect juridic dar inechitabil.

Era mult mai bine, dacă legiuitorul constituant ar fi ținut seamă și de necesitățile practice, atunci când a redactat textul constituțional, evitând aceste situațiuni, cari aruncă o umbră de îndoială asupra principiilor generale de drept, cari se interpretează într'un sens sau altul, după cum inculpatul sau justițiabilul a fost mai diligent sau nu, uneori diligența fiind în favoarea lui, alteori în defavoarea sa.

E. C. DECUSARA.

JUDECĂTORIA OCOL II CÂMPULUNG (Muscel)

Audiența dela 10 Decembrie 1923

Președinția d-lui C. S. BALLAN, Judecător

Carte de judecată civilă No. 764

Dotă. — Regimul matrimonial, de drept comun, al legislației noastre. — Deosebire de cel din legislația franceză.

Constituire de dotă. — Dacă, în actul dotal, trebuie să se facă o mențiune specială, din care să reiasă intenția părților că au adoptat regimul dotal. — Soluție afirmativă. — Art. 1227 c. civ.

1. În sistemul legislației noastre — spre deosebire de cea ce e la francezi (art. 1393 c. civ. fr.) — regimul matrimonial de drept comun fiind acel al separațiunii de

bunuri, urmează că o constituire de dotă, supusă regimului dotal, este o derogare dela această regulă comună și, ca atare, ea trebuie să reiasă din termenii contractului.

2. Deși nu este necesară o formulă expresă sau solemnă pentru a supune asociația conjugală acestui regim, totuși intențiunea părților de a-l adopta, trebuie să reiasă îndubitabilă din convențiunea lor matrimonială; — iar declarația cuprinsă în actul dotal că „se dă femeii ca dotă” un imobil oarecare, — nu atrage după sine și adoptarea regimului dotal.

3. Aparține însă anței de fond de a decide — după expresiunile întrebuințate de părți în contract — dacă ele au înțeles a deroga dela dreptul comun și a adopta regimul dotal.

Judecata,

Asupra acțiunii civile înreg. la No. 9408/923, intențată de reclamantul Nae N. Uleia din Câmpulung, în calitate de soț și uzufructuar al averii dotale a soției sale Maria, prin care acțiune cere anularea actului de vânzare aut. la No. 1484/907 la Trib. Muscel și transcris la No. 1691/907, prin care soția sa, cu consimțământul său, ca soț, au vândut, în 1917, părâtului Ion Stoica Catrinu, prietar din Drăgoslavele, o grădină de 3 h. din com. Drăgoslavele, numită în Valea Hotarului, în „Bălțița”, anulare, ce o cere pe motiv că averea vândută era dotală — prevăzută în actul dotal aut. la No. 396/99 și transcris la No. 362/99 la Trib. Muscel, și că s'a făcut, acea vânzare, fără îndeplinirea formelor cerute de lege pentru înstrăinarea imobilelor dotale;

Având în vedere că, studiind actul dotal menționat mai sus, se vede că G. Aldulescu și Stanca G. Aldulescu din Drăgoslavele au constituit — în 1907 — ca dotă, fiicei lor Maria, la trecerea în căsătorie cu Nae Niță N. Uleia din Lerești, în afară de averea mobilă și grădina menționată mai sus, — în care act nu se face nici o altă mențiune — conform art. 1227 c. c. — că adoptau regimul dotal.

Având în vedere că, în sistemul legislației noastre, spre deosebire de cea ce e la francezi (art. 1393 c. c. fr.), regimul matrimonial de drept comun fiind acel al separațiunii de bunuri, urmează că, o constituire de dotă, supusă regimului dotal, constituie o derogare dela această regulă comună și, ca atare, ea trebuie să reiasă din termenii contractului;

Că, aparține instanței de fond de a decide — după expresiunile întrebuințate de părți în contract — dacă ele au înțeles a deroga dela dreptul comun și a adopta regimul dotal (Cas. rom. s. I dec. 576 din 7 Iunie 1922. Nepublicată).

Că, deși nu este necesară o formulă expresă, sau solemnă pentru a supune asociația conjugală acestui regim, totuși, intențiunea părților de a-l adopta, trebuie să reiasă, îndubitabilă, din convențiunea lor matrimonială; iar declarația, cuprinsă în actul dotal că „se dă femeii ca dotă” imobilul arătat în act nu atrage după sine, adoptarea regimului dotal (C. Apel Buc. dec. 202 din 13 Octombrie 1920, decizie confirmată de Inalta Curte de Casație prin decizia No. 576/922 menționată mai sus în acelaș sens: Jud. ocol. II Câmpulung «Hotărâri judecătorești», vol. I pag. 68);

Că, în speță, noi, ca instanță de fond, interpretând actul dotal dela dosar, constatăm că, prin el nu s'a adoptat, de reclamant și soția sa, regimul dotal; și, cum în legislația noastră — spre deosebire de cea franceză (art. 1393 c. c. fr.) — regimul matrimonial de drept comun este acel al separațiunii de bunuri, adoptat în speță de reclamant și soția sa prin actul dotal dela dosar; — și cum pentru vânzarea unui asemenea bun imobiliar, pus sub regimul parafernă, codul civil nu

cere, la noi, alte formalități a fi îndeplinite, decât acele ce reclamantul și soția sa le-a îndeplinit la facerea actului lor de vânzare către părât, urmează că actul de vânzare menționat mai sus, a cărei nulitate se cere, este un act perfect valabil, iar acțiunea reclamantului neîntemeiată și, ca atare, urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, Judecata respinge, etc.

Judecător (ss) C. S. Ballan.

NOTA. — Primul punct din sentința judecătorească ocol. Câmpu-Lung, ce ne propunem a adnota, este relativ la regimul matrimonial de drept comun în legislația noastră.

În dreptul francez, regimul legal este acel al comunității. Legea noastră n'a admis acest regim, și bine a făcut; căci, ca orice confuziune de bunuri, comunitatea aduce o lichidare complicată, care dă loc la procese nesfârșite. „*Communio est mater rixarum*“.

Principiile acestui regim matrimonial, împrumutat dela vechile costume franceze, sunt atât de arbitrar, încât părțile mai niciodată nu-l admit așa cum îl organizează legea, ci îl modifică mai întotdeauna. De aceea n'am admis acest regim în noul proiect al codului civil, ce am elaborat pentru România întregită, ci am consacrat regimul dotal, care este tradițional în țara noastră, fiind moștenit dela Romani.

Legea permite însă soților, care s'ar supune regimului dotal, să stipuleze o societate de achiziții sau de câștiguri (Cas. s. II-a, 8 Martie 1916; *Dreptul* din 1916, No. 28, pag. 219), etc.

Dar aceasta nu este singura combinație ce soții pot face, căci ei mai pot să combine separația de bunuri cu regimul dotal. Soții ar putea chiar să admită regimul comunității, astfel cum acest regim este organizat în codul francez sau în alte legiuiri străine, de pildă: în codul german (*Allgemeine Gütergemeinschaft*); și aceasta în baza marelui principiu al libertății convențiilor matrimoniale.

Am susținut întotdeauna, deși chestiunea este controversată, și părerea noastră a fost consacrată de jurisprudență, că, în lipsa unui contract matrimonial, soții sunt astăzi căsătoriți sub regimul parafernă, care, în realitate, nu este decât acel al separației de bunuri. (Vezi, pe lângă multe alte decizii citate în tom. VIII, partea I-a, al Coment. noastre, pag. 41, nota 3, C. București, *Curierul Judiciar* din 1921, No. 22, pag. 350 (resumate) și *Pand. române*, anul 1921, partea II, pag. 41, cu nota d-lui H. Aznavorian, care, în această observație, se referă la părerea noastră).

Este, în adevăr, de principiu că regimul dotal nu se presupune și că el trebuie să rezulte dintr-o declarație a părților contractante. Or, în speță, neexistând o convenție matrimonială, nu există declarație de dotalitate, soluție admisă și în Italia, în Bulgaria, unde legea nici nu pomenește de regimul dotal, în Anglita (vezi Trib. Boulogne-

sur-Mer, *Journal Clunet*, anul 1922, pag. 417), în Rusia (vezi Er. Lehr, *Droit civil russe*, I, 28; Boudry et Surville, *Contrat de mariage*, I, 73, pag. 107; Guillaouard, *Idem*, I, 50, etc.) și în alte țări.

Chestiunea de mai sus fiind astăzi foarte discutată, această controversă nu putea să rămână în picioare în viitorul cod civil al României Mari. De aceea, am propus ca ea să fie curmată prin următorul text, pe care Dreptul grecesc îl admite în insula Corfu (vezi Trib. regional superior din Nürnberg, *Journal Clunet*, anul 1913, pag. 629).

Iată textul la care facem aluzie:

„Regulele privitoare la regimul dotal, vor forma dreptul comun al României“.

Un asemenea text exista în manuscrisul original al codului civil, înveștit cu semnătura domnească a lui Cuza-Vodă, manuscris care acum este pierdut, pe care l-am avut însă de mai multe ori în mână când eram secretar general al Ministerului Justiției.

Acest text n'a fost reprodus în ediția oficială a codului actual, el fiind șters, fără a se spune de cine și când s'a făcut această ștersătură.

Prin reintroducerea lui se curmă orice discuție, și regimul dotal va rămâne în viitor regimul de drept comun al țării noastre.

Acum însă, regimul legal este, după cum foarte bine decide și cartea de judecată ce adnotăm, conform teoriei de mult susținută de noi, separația de bunuri, iar nu regimul dotal, după cum au susținut D. g. é, G. Meitani și Paul Negulescu, cari, fără cuvânt au combătut părerea noastră. (Vezi *Dreptul* din 1874, No. 1 și din 1899, No. 67; *Dreptul* din 1900, No. 48 și din 1902, No. 2, etc.).

Așa dar, cartea de judecată a judecăt. ocol. Câmpu-Lung, dată de d-l prezident Ballan, este asupra acestui punct nu se poate mai juridică.

* * *

Tot controversată este și chestiunea de a se ști care este regimul matrimonial legal al soților străini, căsătoriți în România fără nici un contract.

Iată ce am dispus, în această privință, în noul proiect de cod civil, de care am vorbit mai sus.

„În lipsa unui contract matrimonial sau a unei convenții tacite, care să se fi referit la un anumit regim matrimonial, efectele căsătoriei, în privința bunurilor mobiliare și imobiliare, sunt cămuite de legea națională a bărbatului, din momentul celebrării căsătoriei“.

„Schimbarea de naționalitate a soților sau a unuia din ei, în urma celebrării căsătoriei, nu are nici o înruiere asupra bunurilor lor“.

Prin acest text se curmă, odată pentru totdeauna, conform Convenției dela Haga din 1905, celebra controversă, numită în dreptul internațional privat „la famosissima quaestio”, care diviza pe autori încă din secolul al XVI-lea. (Vezi asupra acestei chestiuni, tom. VIII, partea I-a, al Coment. noastre, pag. 43 urm., precum și studiul ce am publicat în *Dreptul* din 1919, No. 5, etc.).

* * *

Venim acum la al doilea punct din cartea de judecată a judecăt. ocol. Câmpu-Lung, care pune în principiu că regimul dotal trebuie să rezulte din voința neîndoelnică a părților, fără ca pentru aceasta să fie nevoie de termeni sacramentali, ceea ce este perfect adevărat, și că, în orice caz, clauza prin care se constituie femeii un imobil ca dotă, nu atrage neapărat după sine adoptarea regimului dotal, judecătoria fiind în drept a interpreta convenția părților după intenția și expresiunile întrebuițate de ele.

Această soluție a mai fost admisă de aceeași judecătorie printr'o sentință publicată în Buletinul Trib. Muscel, și acum de curând de către Curtea din București (decizia No. 202, din 13 Oct. 1920), publicată în *Pandectele române*, anul 1921—1922, partea II, pag. 41 urm., adnotată și aprobată de d-l Aznavorian.

Art. 1392 din codul francez (nereprodus în codul nostru) dispune, în această privință, că simpla clauză prin care femeia își constituie un anumit bun ca dotă, sau prin care un terțiu îi constituie acest bun dotă, nu este suficientă spre a supune bunul în chestiune regimului dotal, dacă nu există în contractul de căsătorie o declarație expresă în această privință.

Prin interpretarea acestui text, mai toți autorii decid în Franța, contrar părerei lui Bellot des Minières și a lui Troplong (*Contrat de mariage*, I, 159, pag. 189 urm.), că n'ar exista regim dotal nici chiar atunci când femeea ar fi declarat că-si constituie dotă anumite bunuri, pe care le-ar fi declarat inalienabile, ipoteză care este mai delicată decât cea precedentă.

Ce trebuie să decidem la noi, unde art. 1392 din codul francez a fost eliminat?

Un lucru este cert, și anume: că regimul dotal fiind un regim de excepție, parafernalityatea bunurilor femeii este regula generală (cpr. art. 1235 § 2 C. civil), dela care nu se poate deroga decât printr'o anume constituire de dotă. În lipsa unei asemenea constituirii, toate bunurile femeii vor fi deci parafernale, deși soții ar fi adoptat regimul dotal.

La caz de îndoială asupra punctului de a se ști dacă un bun este dotal sau parafernalityatei, chestiunea va fi decisă în favoarea parafernalityatei, din cauză că alienabilityatea bunurilor este regula

generală, iar inalienabilityatea o excepție care nu poate fi admisă decât atunci când cauza care o produce este demonstrată cu certitudine. *Bona mulieris, in dubio, magis praesumuntur paraphernalia, quam in dotem data*, zicea un vechiu autor, Mantica.

Prin urmare, clauzele îndoelnice vor fi interpretate în sensul liberei dispozițiunii a bunurilor, adică: în contra dotalității, contrar dreptului roman¹⁾, Curtea de Casație având însă căderea de a determina caracterul legal al convenției matrimoniale, de a califica clauzele ei și de a deduce consecințele care rezultă din regimul adoptat de soți. (Vezi tom. VIII, partea I-a, al Coment. noastre, pag. 53).

Chestiunea este însă de a se ști dacă există vreo îndoială atunci când femeea a zis: «îmi constituiesc cutare bun dotă», mai ales atunci când ea a adăos că acest bun va fi inalienabil?

Nu se poate oare zice, în speță, că soții s'au referit la regimul dotal, și mai este oare nevoie ca ei să-l prevadă anume?

Este adevărat că art. 1392 din codul francez o cere, însă, în Franța, aceasta este aplicarea regulii care supune pe soți regimului comunității, dacă n'au stipulat contrariul (art. 1393 C. francez), combinată cu această observație că comunitatea, departe de a exclude constituirea de dotă, o presupune, din contra, în principiu (art. 1401, 1° și 2° și art. 1540 C. fr.).

Or, la noi, nimic din toate acestea nu există, fiindcă textele de mai sus au fost eliminate.

Să poate, ce e drept, întâmpla să existe regim dotal fără dotă, deși lucrul pare a fi în sine paradoxal (vezi tom. VIII, partea I-a, al Coment. noastre, pag. 169), în care caz există separație de bunuri, după cum poate să existe regim dotal fără bunuri parafernalityatei (cazul când toate bunurile femeii sunt dotale), dar nu credem să poată exista dotă fără regim dotal; căci, orice s'ar zice, bunul pe care femeea l-a declarat că a înțeles să fie dotal, nu poate fi considerat ca parafernalityatei, fără a se viola voința părților. Femeea a înțeles, în adevăr, după toate probabilitățile, să aibă o avere dotală, cu toate consecințele dotalității, și judecătoria consideră această avere ca parafernalityatei!

Așa dar, soluția admisă prin cartea de judecată de mai sus este, asupra acestui punct, cel puțin îndoelnică, deși ea este bine motivată în drept. Mărturisim însă că chestiunea este delicată.

Iași

D. ALEXANDRESCO

1) La Romani, în caz de îndoială, bunurile femeii erau, din contra, considerate ca dotale: «*In ambiguis pro dotibus respondere melius est*» (L. 70, Dig., *De diversis regulis juris antiqui*, 51, 17). Cpr. și L. 25, Cod. *Ad Senatus consultum Velleianum*, 4, 29.

TRIBUN. SAINT-AFFRIQUE (Aveyron)

9 Decembrie 1919

Dotă. — Mandat general dat de femeie bărbatului. — Nu se consideră în genere, ca o clauză de dotalitate — Art. 1397 c. civ. fr. (eliminat la noi).

Mandatul general și irevocabil ce femeia ar da bărbatului, prin contractul de căsătorie, de a gera și administra toate bunurile sale, nu se consideră, în genere, ca o clauză de dotalitate, pentru că asemenea mandat poate să existe și în stipulațiile de parafernalityate. Cpr. art. 1286 codul civil român. (Recueil des sommaires, anul 1920, pag. 186).

NOTA. — Această soluție este generalmente admisă în Franța, atât în doctrină cât și în jurisprudență, în baza art. 1392 din codul fr. (eliminat de legiuitorul nostru). Vezi Aubry et Rau, VIII, § 533, pag. 413, text și nota 2, ed. a 5 a, precum și multe alte autorități citate de Alexandresco, tom. VIII, partea I, pag. 37, nota 2. Cas. rom., Bult. 1903, pag. 41 urm. și Dreptul din 1903, No. 16, pag. 138. Mai vezi Alexandresco, tom. cit., pag. 133, nota 4 și pag. 169, *ad notam*.

N. R.

Comisiunea de Apel p. așezarea impozitelor directe din județul Tecuci.

Audiența dela 14 Iunie 1923

Președinția d. lui V. GH. IOAN, Președinte

Ad-ția Financiară Tecuci cu Maria Băclea

Scăzăminte din impozit. — Efectuarea lor din oficiu de comisiunea de evaluare și impunere. — Dacă fiscul este în drept, pe calea apelului, a cere suprimarea lor. — Admitere. — Art. 66 și 99 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe.

Scăderile din impozitele constatate pentru sarcini de familie, pentru micile venituri supuse impozitelor elementare și pentru sarcini ipotecare, nu se pot face decât numai în baza cererii făcute prin declarațiune și pentru constatarea lor, se aplică dispozițiunile art. 99 din legea contribuțiilor directe.

Aceste scăderi operate din oficiu de Comisiunea de evaluare și impunere îndreptățește fiscul pe calea apelului a cere suprimarea lor, ca unele ce-l prejudiciază fiind făcute cu călcarea dispozițiilor categorice ale art. 66 și 99 din aceeași lege.

Comisiunea,

Asupra apelului făcut de fisc și înregistrat la No. 2957 din 30 Mai 1923, contra procesului-verbal de impunere cu No. 149 din 9 Mai 1923, a Comisiunii 11 de recensemânt, prin care se fixează impozitul pe venitul proprietății clădite a contribuabilei Maria Băclea, din comuna Podu-Turcului, cerându-se pe de o parte a se suprima scăderea făcută din oficiu de Comisiune pentru sarcini de familie, iar pe de altă parte aplicarea amenzei, întrucât numita contribuabilă, nu a făcut declarațiunea conform art. 87 și 88 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe;

În ceiace privește primul cap de cerere, de a nu se

ține seamă de scăderea făcută de Comisiunea de impunere, pe motiv că asemenea scădere nu se putea opera, atâta timp, cât contribuabila nu a cerut-o prin declarațiunea impusă de lege;

Având în vedere că, conform art. 66 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe, se acordă contribuabililor scăzăminte din impozitele constatate pentru sarcini de familie, pentru unele venituri supuse impozitelor elementare și pentru sarcini ipotecare, toate aceste scăderi se fac numai în baza declarațiilor anuale de impunere și pentru constatarea lor, se aplică dispozițiunile prevăzute de art. 99 din această lege;

Că, pe lângă aceste scăderi mai sunt o altă serie, acele de 20% din venitul clădirilor, cari se operează din oficiu;

Că dar, de aci se deduce că scăderile atât din venituri, cât și acele din impozite nu se pot opera, decât pe bază de hotărâri ale Comisiunilor, unele din oficiu, iar altele numai în urma cererilor făcute de contribuabili în condițiunile stabilite de lege;

Deci, instanța care este Comisiunea de evaluare și impunere, ca prim grad și Comisiunea de apel, ca al doilea grad, pentru a admite o scădere, urmează ca cel interesat să formuleze cerere, legând astfel instanța;

Că, din oficiu nu poate fi făcută nici o scădere, întrucât primele serii de scăderi nu pot avea loc decât în urma unor cereri prevăzute în declarațiunile anuale, astfel legiuitorul reducându-le calificativul de ordine publică, ele fiind de interes pur particular, deci persoana aceasta are tot interesul de a le pune în evidență, la început cerându-le și apoi probându-le, pentru a le face reale;

Că, dacă o asemenea scădere, deși necerută de parte, totuși se operează de Comisiune, ea poate fi obligatorie contribuabilului, căruia i-a folosit și se consideră inoperantă cerut fisc, care este în dreptul său să protesteze, cerând ca asemenea scăderi să nu aibă loc, întrucât contribuabilul nu le a cerut și nu se poate acorda un beneficiu atunci când el este refuzat și refuzul se evidențiază prin tăcerea părții;

Că de altfel este cunoscut principiul că o instanță nu poate să judece până ce nu va fi primit cererea în judecată, cu alte cuvinte judecătorii nu pot judeca din oficiu, fără o cerere a părții și nici nu pot acorda, mai mult decât li s'au cerut (ne eat ultra petita partium).

Că, fiscul în drept să ridice obiecțiuni contra unui fapt, ce-l prejudiciază, și prejudiciul este evident, rezultând din nerespectarea unor dispozițiuni categorice, ca acele a art. 66 și 99 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe, care prevăd că scăderile se fac numai în baza declarațiilor anuale de impunere, și opunerea o pot face deopotrivă atât la prima comisiune, cât și prin apel înaintea celei de a doua comisiuni, nimic nu se opune acestei procedări, dreptul său subsistând, iar decădere nu poate să existe, atâta timp cât Statul și-a manifestat intenția de a-și pune în valoare dreptul său, prin apelul ce a formulat contra procesului-verbal de impunere a primei instanțe, comisiunea de evaluare și impunere.

În speță, comisiunea 11 de recensemânt, prin procesul-verbal No. 149/923, făcând impunerea imobilului contribuabilei Maria Băclea, îl constată la suma de 240 lei, din care scade sarcini familiare suma de 33 lei, fără ca numita contribuabilă să fi manifestat dorința acestei scăderi, prin declarațiunea cerută de art. 87 și 88 din legea contribuțiilor directe;

Că, întrucât contribuabila nu a făcut declarațiunea cerută de lege și totuși Comisiunea de impunere i-a operat din oficiu scăderi pentru sarcini familiare, prin aceasta Statul.

este prejudiciat, ca făcut contra legii și a principiilor elementare, că nu se poate aronda nimic decât în urma unei cereri, afară de chestiunile de ordine publică, cari se nasc și se soluționează fără nici o intervenție;

Că dar, apelul fiscalului în acest punct devine fondat și ca atare admisibil, urmând a se suprima scăderea sarcinilor de familie, operate de comisiunea de impunere din oficiu;

Că, în ce privește aplicarea amenzei pentru faptul că impunerea s'a făcut din oficiu, partea nefăcând declarațiunea în acest sens, apoi conform art. 96, alin. a din legea contribuțiilor directe, această amendă este facultativă și lăsată la aprecierea comisiunii;

Că, deși din procesul-verbal de impunere prima comisiune nu motivează neamendarea, totuș comisiunea de apel, ținând seamă de dificultățile formulării declarațiilor, acum pentru prima oară, nu se poate atribui contribuabilului rea credință în nefacerea declarațiilor, ci nepriceperei și mai ales neglijenței;

Așa că, acest punct urmează a fi înlăturat și contribuabilul neamezdat.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte V. Gh. Ioan, admite apelul, suprimă scăderile, etc.

Președinte (ss) V. Gh. Ioan.

Membrii (ss) Luca Sobieschi, C. Boheica

BIBLIOGRAFIE

Instrucțiunea scrisă în procedura noastră civilă, de d-l *Virgil M. Gabrielescu*, Prim-procuror Trib. Teleorman, Turnu Magurele 1923. *Prețul 15 lei.*

Distinsul magistrat al Trib. Teleorman, după ce face un istoric asupra diferitelor proiecte pentru introducerea instrucțiunii scrise, aprobă proiectul de lege pentru accelerarea judecăților, a cărui expunere amănunțită a făcut-o d-l Em. Dan în unul din numerile trecute ale revistei noastre.

* * *

Regulele de Drept și de Morală scoase din Sf. Scriptură, de d-l *M. Dupin*, traducere de d-l profesor și avocat *Moise N. Pacu*. Lucrarea e apărută la Galați, imprimată destul de bine și conține 170 pagini. *Prețul 35 lei.*

* * *

Aflăm că, terminându-și lucrările, Curtea superioară de prize maritime precum și Tribunalul de prize maritime au fost desființate.

Am publicat la timp câte-va din hotărârile mai însemnate pronunțate de aceste instanțe și vom căuta, în limitele spațiului restrâns de care dispunem, a continua cu publicarea lor.

Ne permitem însă a crede că ar fi foarte utilă imprimarea într'un volum oficial a tuturor acestor hotărâri cari au soluționat probleme interesante de drept internațional și sunt deci de natură a fi cu folos consultate atât la noi cât și în străinătate.

A apărut **Jurisprudența Generală** No. 3, cu data de Joi 24 Ianuarie 1924, sub direcțiunea d-lui consilier *Gr. Conduratu*, cuprinzând 67 de hotărâri ale Curții de Casație și ale diferitelor instanțe judecătorești din țară, cu numeroase *Note*. *Prețul 20 lei.*

Abonamentul anual: 800 lei pentru Autorități și Case de Comerț, 500 pentru avocați și 400 pentru magistrați.

În Editura Soc. ap. *Curierul Judiciar* va apărea peste 15 zile primul volum: **Biblioteca Legilor uzuale Adnotate**, care va cuprinde: **Legea autentificării actelor** (Ediția II-a) revăzută și completată cu doctrina și jurisprudența până la zi și **Legea de unificare și organizare a Corpului de avocați**, comentată de cunoscutul publicist și avocat d-l *A. Lascarov-Moldovanu*.

Ambele aceste legi vor fi însoțite în afară de comentarii, doctrină și jurisprudență până la zi și de *Expunerile de motive*, *Debaterile parlamentare* complete și *Indice alfabetic*, care va ielesni foarte mult cercetările.

Prețul cu care se va pune în vânzare este de lei 80 la care se va adăuga lei 5 pentru porto postal recomandat.

Comenzile se primesc de pe acum la *Curierul Judiciar*. Pe coterul mandatelor postale se va nota: *pentru Biblioteca Legilor Uzuale adnotate, vol. I.*

— A apărut în editura Tip. «Curierul Judiciar», No. 2 din **Biblioteca Marilor Procese**, sub direcțiunea cunoscutului publicist și avocat **I. Gr. Perieteanu**, cu concursul unui comitet de distinși juriști, având ca Secretar de redacție pe d. av. V. V. Stanciu.

Acest număr de peste 150 pagini, imprimat pe hârtie velină, cuprinde în întregime **Drama dela Technica Minieră** și în anexe Portretele grafice și literare ale Procurorului George Ionescu, care a susținut acuzarea și ale avocaților pedanți în această afacere: *Dra* Margareta Paximade, Iordache Chihaiia, Pompiliu Ioanițescu, Radu D. Rosetti, Gr. L. Trancu-Iași. *Prețul acestui volum lei 85.*

Abonamentul anual costă: 800 lei p. Autorități, Case de Comerț, particulari; 600 lei p. avocați și 400 lei pentru magistrați

S'a pus în lucrare Tabla de materii pe 1923 care, după cum se știe din tablele pe anii trecuți, va fi un adevărat repertoriu juridic, fiind întocmită sistematic, pe materii, în mod alfabetic și pe articole de legi și regulamente, cari înlesnesc foarte mult cercetările. Prețul cu care se va pune în vânzare va fi tot de 50 lei ca și cele din anii anteriori. Va fi complet gata peste 15 zile.

Prevenim pe d-nii abonați că numerile ce le cer în cursul anului, trebuie să le plătească. Numai acele numere se servesc fără nici o plată, pentru care ni se reclamă în cursul săptămânii următoare că nu s'au primit, pentru ca și noi să putem reclama Direcțiunii poștei nepredarea lor la timp.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar”, București, Rahovei 5, notând pe coterul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No...”

BANCA DE CREDIT NAȚIONAL

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Capital autorizat lei 50.000.000, emis lei 10.000.000

Str. Brezoianu 4, — București

FACE ORICE OPERAȚIUNI DE BANCĂ

Primește depuneri spre fructificare plătind 8% la vedere, 9% la trei luni și 10% peste șase luni.